

lige klasse. Eleven kan henvises til en observationsskole, dvs. en kostskole eller en heldags-skole. Endelig er der også mulighed for, at en elev med meget store og sammensatte samspilsproblemer kan anbringes på en døgninstitution.

Ved alle disse muligheder er der tale om en intensiv indsats med det formål at få elevens vanskeligheder afhjulpet, så han eller hun kan vende tilbage til den almindelige skole igen. Men jeg vil godt understrege, at det skal ske i et tæt samarbejde med forældrene. Det fremgår i øvrigt allerede af folkeskolelovens § 2, stk. 3, hvor det hedder: »Elev og forældre samarbejder med skolerne om at leve op til folkeskolens formål.« Det er den overordnede bestemmelse, der klart placerer et medansvar hos elever og forældre. Denne bestemmelse skal vi holde såvel eleverne som forældrene fast på.

Der er i vort samfund sket store forandringer. Det ved vi. Tilværelsen i mange familier har ændret sig, der er lagt øgede opgaver over til medarbejderne på vore institutioner og også til skolen. Det er bestemt min opfattelse, at der fra nogle forældres side trækkes store veksler – også for store veksler – på medarbejderne i institutionerne, og derfor vil jeg godt benytte denne lejlighed til at understrege forældreansvaret.

Undervisningsministeriet har specielt siden 1972 fulgt udviklingen på området. I 1972, hvor vi udformede særlige regler for undervisning af elever med sociale og emotionelle vanskeligheder, vurderede vi, at op imod ½ pct. af eleverne i skolen havde behov for denne særlige specialundervisning. I 1987 var det 1 pct. af eleverne. Og ministeriet har igen i 1994 undersøgt omfanget og vurderer nu, at det er godt 2 pct. Jeg kan endvidere oplyse, at ministeriet vil foretage en mere dybtgående analyse af problemernes art, omfang og løsningsmuligheder i en række udvalgte kommuner.

Jeg er således enig med spørgeren i, at der skal tages fat på problemerne, når de viser sig. Vi skal selvfølgelig ikke finde os i, at undervisningen ødelægges. Men jeg vil også advare imod den meget forenkledede løsning, som man somme tider kan høre, der består i at smide eleven ud af skolen. I skolen skal vi have plads til alle elever, og det er vor opgave at indrette skolen på en sådan måde, at dette er muligt.

Der er efter min opfattelse med folkeskoleloven fra 1993 lagt op til en skole, der i langt højere grad end tidligere differentierer undervisningen. Jeg omtalte ved lovens vedtagelse dette

princip som en stor pædagogisk omvæltning og en nydannelse i grundlaget for det at drive skole, som ville kræve tid og tilvænnning, før den fuldt ud blev forstået og omsat i praksis. Jeg nævnte i den forbindelse også forskellige måder at differentiere på, forskellige arbejdsformer og metoder, forskellige materialer, opgaver af forskellig sværhedsgrad og også det, man kalder tempodifferentiering. Alt dette blev nævnt.

Men vi skal også se på den måde, som vi indretter hele undervisningen på. Her tænker jeg på, at det er meget almindeligt – vel stadig det mest almindelige – at skoledagene er opdelt i et antal lektioner på 45 minutter, hvor de enkelte fag så time efter time afløser hinanden. Jeg ved også, at undervisningen de fleste steder stadig er meget teoretisk, og at der mangler mere praktiske tilgange til indholdet i undervisningen. Nogle skoler er til gengæld meget langt fremme, og vi kan lære af disse skoler, fordi erfaringerne er gode.

Ministeriet udsendte for nogle måneder siden et temahæfte om, hvordan skolerne kunne udnytte og anvende folkeskolelovens § 9, stk. 5, om særlig tilrettelagte undervisningsforløb, hvor det praktiske fylder noget mere. Det er et hæfte med mange gode, konkrete forslag, som jeg tror anviser veje til løsning af de problemer, der bl.a. ligger til grund for forespørgslen.

Der udsendes i løbet af nogle få uger et temahæfte om klasselærerens koordinerende opgaver efter folkeskoleloven, og jeg har bedt folkeskoleafdelingen om at udarbejde yderligere materiale, der kan vejlede skolerne om, hvordan undervisningen kan gennemføres i en meget mere fleksibel form, hvor det praktiske og musiske får en stærkere placering.

Der arbejdes også med udarbejdelsen af et temahæfte om undervisning af elever med sociale og emotionelle vanskeligheder – netop den elevgruppe, som vi jo taler om i dag.

Vi er altså i Undervisningsministeriet meget opmærksomme på de problemstillinger, der er rejst i forbindelse med denne forespørgsel, og vi forbereder, ud over hvad der allerede findes af muligheder, en række yderligere initiativer.

Forhandling

Frank Dahlgaard (KF):

Jeg takker for ministerens redegørelse og også – sådan opfattede jeg det – for det åbne sind og erkendelsen af problemet. Tallene, som ministe-